

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opraviništvo sta na mestnem trgu št. 10.

Credo in unum Deum.

(Konec.)

Credo je tudi z bistvom svete daritve v tesni zvezi. Sv. mašo smemo shvatati s trojnega stališča: skrivnostjo vere, najvišjo daritvijo in najpopolnejšo zahvalo (eucharistia). Sè skrivnostjo vere (mysterium fidei) v sv. maši se ujema glasno in slovesno izpoznanje vere v Credo; izpoznanje je ob enem krasna daritev molitve, ker z vero svoj um in svoje srce radovoljno v pokorščino Jezusa Krista izročamo. Izpoznanje vere je pa tudi zahvala za milost vere. Kajti nij ga bolj otroškega in zaupljivega načina, Bogu z molitvijo zahvaljevati se, kakor če Njegova velika dejanja zvestega srca naštevamo, Njegova razodenja slovesnimi besedami potrjujemo ter Njegovih obljub zaupljivo in verno pričakujemo.*) Da bi pač ta pomen Credo - petja prav izpoznavali! Da bi njegovo milosti polno vsebino in lepo zvezo z daritvijo sv. maše prav razumevali! Potem bi se tudi pravega načina učili, Credo s pobožnostjo in koristjo moliti in prepevati. Pravi način je pa brez dvojbe ta, da izpoznanje vere pri sv. daritvi iz veselega in hvaležnega srca izvira. Petje Credo-a ne smé biti mrtvo blebetanje in naštevanje verskih členov, marveč se mora v vsakem stavku veselo izražati notranje prepričanje in voljnost, za té resnice živeti in umreti. Credo je, kakor smo že rekli, krasna zahvalna molitev, vzvišen slavospev, pri katerem naj bi bila srca pevcev iz vernikov enacih misli napolnjena, kakoršne častitljiv razlagavec v naslednjih besedah izraža: „O milostivi in neskončno dobrotljivi Bog, Ti prijatelj ljudi, kateri si nas po Svojem Sinu, ko smo bili po svoji lastni krivdi zgubljeni, iz zgolj usmiljenja prečudno rešil! Zahvaljujem se Ti iz dna svojega srcá, da si nam Svojega Sina iz Svojega naročja poslal, odrešit nas grešnike in otroke jeze. Zahvaljujem se Ti za Njegovo sveto včlovečenje in rojstvo in za Njegovo blaženo mater, mojo Gospó, iz katere je zaradi našega zveličanja meso vzela. Zahvaljujem se Ti za vsa Njegova dela in uke, kateri nas k dobremu življenju napeljujejo. Zahvaljujem se Ti za Njegovo trpljenje in križ, za Njegovo smrt in vstajenje, za Njegov vnebohod in za Njegovo sedenje na Tvoji desnici v nebesih. Zahvaljujem se Ti, da je za nas Svojo drago kri prelil ter nas ž njo odkupil, zahvaljujem se Ti za presveto in oživljajočo skrivnost Njegovega telesa in Njegove krvi, ki nas dan na dan v Tvoji sv. cerkvi hrani in napaja,

*) Gl. Battlogg, str. 77.

umiva, posvečuje in nas Tvojega božestva deležne dela. Zahvaljujem se Ti za vso Tvojo milost, s katero si nam zgublencem na pomoč prihitel po Svojem Sinu, ki je zdaj naš besednik pri Tebi" (Alkuin). — Enako je bilo mišljenje sv. Frančiška Saleskega, ki piše: „O Bog, lepota vere me tolikanj navdušuje, da iz zgolj ljubezni umrjem; in dozdeva se mi, da moram ta dragoceni dar v ljubezni in pobožnosti polnem srci ohraniti.“ Pri izpoznavanju vere naj se toraj vsi pri sv. daritvi navzoči vsaj v duhu strinjajo. „Ginljivo je, kadar mašnik Credo zapoje in ga verniki nadaljujejo, kakor bi hoteli reči: To vero bodem ohranil, tej veri se podvržem iz vse svoje duše, po tej veri bodem živel; to je vera, za katero sem pripravljen umreti . . . v izpoznavanju te vere hočem od dné do dné napredovati, zato kličem k Gospodu: Pomnoži mojo vero“ (Amberger, str. 111.). Iz tega se zopet razvidi, koliko prednosti da ima slovesna župnijska maša memo tihe maše, ker se pri slovesni maši vsa srenja v glasnem in očitnem izpoznavanju vere zlagati more, kar je Bogu toliko dopadljivo, nam pa toliko potrebno in zaslužljivo.

Kaj lepo je, kar se bere v nekem starem razlaganju sv. maše. „Da koj potem, ko se je evangelije odpelo, mašnik Credo zapoje in ga drugi verniki do konca spojejo, — to naznanja sad, ki ga je zadobila sv. cerkev vsled oznanjenja Kristovega in apostolov, kajti v resnici je poveličevanje božje, ki se v Credo nahaja, sad naših ustnic, katere njegovo iné izpoznavajo, je hvalna daritev, Bogu dopadljiva, enaka prijetni vonjavi“. Prav to pa je vzrok, da cerkev nij zadovoljna, ako se Credo le deloma poje; cerkev marveč zahteva, da se vsa vera, ves Credo, rekli bi, kakor iz enih ust poje in moli. Zato se pa v prihodnje tudi strinjajmo v izpoznavanju sv. vere; pojmo jo pri vsaki slovesni maši z veseljem in hvaležnostjo in ohrabrujmo drug drugega v njej. Veselo izpoznavanje vere bode nam čedalje bolj dalo izpoznavati in čutiti ono čeznaravno moč in veličastvo sv. vere, o katerej apostol tako navdušeno piše: „Po veri so (svetniki stare zaveze) junaki postali v boji: po veri so premagovali kraljestva, delali pravico, dosegli obljube, zamašili leyom žrela, ugasili silne ognje. Preganjani, stiskani, trpinčeni so se potikali po puščavah, po gorah, votlinah in podzemeljskih jamah — oni, katerih svet nij bil vreden, bili so močni v veri in njih duh nij omagal“. (Hebr. 11.). „To je zmaga, katera premaga svet, naša vera“. (I. Jan. 5, 4.). Močni v veri in požrtvovalni za vero so milijoni mučencev vječe in vezi, ogenj in meč, trpljenje in smrt prenašali. Toda toliko trdnost, velikodušnost, značajnost, zaničevanje sveta in smrti povzročuje edino le vera, kadar jo ljubezen oživlja, kadar prešinja vse naše življenje, mišljenje in hotenje, naše dejanje in trpljenje. Živa, vroča in krepka vera je plemenita rajska cvetlica, katera raste in se razcvita edino v tleh ponižnega in čistega srca; žareča sapa napuha jo osmodi, in mlaka sladnosti jo zamori. Bog upanja naj nas napolni z vsem veseljem in mirom v veri (Rim. 15, 13), katera nam deli srčnost in upanje v življenju in v smrti, katera nas vodi skozi sedanje življenje do srečne neumrljivosti, in nas tu in tam v resnici osrečuje.

Držimo se toraj vere sv. cerkve z ljubeznijo in s posebnim spoštovanjem. Credo je ona vera, katero so apostoli po vsem svetu raznesli in oznanjali, za katero je brez števila mučencev svojo kri prelilo, za katero se je toliko spo-

znovalcev borilo in trpelo, katere se še dandanes milijoni vernikov kot najdražjega bisera držé in jo branijo. Credo je ona vera, katero so naši pradedje branili in jo nam kot dragoceno dedščino zapustili. S to vero so pred nami hodili, v tej veri jim bomo nasledovali ter Credo zvesto hranili dotlej, da ga bomo neoskrunjeno položili pred prestol božji, kadar bode vera prejenjala in se spremenila v gledanje večnega veličastva.

Navod za podučevanje v petji po Paris-Galin-Chevé-ovi metodi (sè številikami).

(Sostavil Greg. Jakelj.)

(Dalje.)

A. Vaje v tonih (melodika).

To vajo se je treba prav dobro navaditi.

Št. 6. ima namen vtisniti tudi še druge skoke v peterotonu.

Ta vaja je sicer kratka, a posebno važna, in treba jo je posebno dobro vaditi, sicer površnost pozneje napredek zabranjuje.

Št. 7. Tu so vsi skoki v peterotonu razgrnjeni, pa da se bolj razločijo, so vmesni toni z malimi številikami zaznamovani; vtegnejo se prvič peti, drugič pa le misliti in le velike številike peti.

Št. 8. ima taiste skoke, pa brez malih vmesnih številik (tonov); učence naj pri skokih malo počaka, da preskok lože zadene.

Prav koristno je, da se peterotonovi skoki ne začenjajo samo z 1 in 5, temuč tudi z 2, 3, 4, ali da se peteroton v vseh permutacijah vadi, katere si učitelj po vzoru 1 in 5 lahko sam sestavi začenši z 2, 3, 4, n. pr.:

2 1 3 4 5, 2 1 3 5 4, 2 1 5 4 3, 2 1 5 3 4, 2 1 4 3 5, 2 1 4 5 3 (eno pod drugo); enako 2 3 . . . (6krat); 2 4 . . . (6krat); 2 5 . . . (6krat); — dalje: 3 1 . . . (6krat); 3 2 . . . (6krat); 3 4 . . . (6krat); 3 5 . . . (6krat); — slednjič: 4 1 . . . (6krat); 4 2 . . . (6krat); 4 3 . . . (6krat); 4 5 . . . (6krat spremenjeno). —

Daljno melodiko razlagati ni namen temu návodu.

Toliko zadostuje za prvo praktično porabo.

B. Vaje v taktu (ritmika).

Za št. 8. melodike vtegnejo že slediti taktovske vaje, da se kakor hitro mogoče pride do praktične porabe melodičnih vaj. Tudi tu se gre od stvari do znamenj. Pri vsakem petju se morajo toni v nekem gotovem daljšem ali krajšem času med seboj vrstiti, kar se imenuje petje v taktu ali časomera (ritmika). Kako se čas meri, vidimo n. p. na uri.

Ura vedno v eno mér maha z nihalom sim ter tje: **tik tak, tik tak, . . .**

Trije zvonovi pojejo vstrežno: **bim bam bom, bim bam bom, . . .**

Štirji mlatiči vedno enako pokajo: **pika poka, pika poka, . . .**

Kadar hodiš, enakomerno stopaš: **en dva, en dva, . . .** itd.

Če govorimo n. p. dobro jutro, enakomerno povdarjamo (glasneje izrekujemo) vsak 1. zlog, vsakega 2. zloga pa ne.

Enakomerno ponavljanje povdarjenega glasu (tona) imenuje se **takt**. (Bitje, mlatev, hoja, govor v taktu.) Enako je v petju: Ako pojem ali igram

(godem): $\underline{1} \underline{2} | \underline{3} \underline{4} | \underline{5} \underline{4} | \underline{3} \underline{2} |$ vrstita se zmirom po dva tona med seboj, jeden močnejši (glasneji, povdarjen), drugi slabeji (bolj tih, nepovdarjen).

Ako pojem ali igram: $\underline{1} \underline{2} \underline{3} | \underline{4} \underline{3} \underline{2} | \underline{1} \underline{2} \underline{3} |$, vrsté se redoma po trije toni med seboj, prvi se glasi močneje, druga dva slabeje.

Ako pojem ali igram: $\underline{1} \underline{2} \underline{3} \underline{4} | \underline{5} \underline{4} \underline{3} \underline{2} |$ vrsté se redoma po 4 toni med seboj, prvi se glasi naj močneje, drugi in četrti naj slabeje, tretji malo manj močno, kakor prvi (pol močno, pol glasno). — Čas od enega do drugega močno povdarjenega tona, imenuje se en takt.

En takt obsega 2, 3 ali 4 enakomerne čase (dobe), kakor že se v 2, 3 ali 4 dobah povračuje povdarjeni ton; ton (toni) enega časa imenuje se en taktovski del (ena taktovska doba); tedaj imamo 2-, 3- in 4dobni takt;

močnejši, povdarjeni toni se imenujejo teške, slabeji pa lahke dobe, teška doba se naznanja s tem, da se pred njo stavlja navpična črta: | = taktovska črta.

(Bolj na kratko in umevno vtegne se učencem takt tako-le razložiti:

Ako pojem: **la**, **la** | **la**, **la** |, en ton povdarjam, drugega ne; dva taka tona se imenujeta en takt, in sicer, ker se dva tona enakomerno vrstita, imenuje se dvodobni takt; vsak ton traja enako dobo (čas), prva je teška, povdarjena, druga pa lahka, nepovdarjena doba.

Ako pojem: **la**, **la**, **la** | **la**, **la**, **la** |, povdarjam redoma en ton, drugih dveh pa ne; tudi to je en takt, in sicer, ker se 3 toni enakomerno vrsté, imenuje se trodobni takt, prva doba je teška, drugi dve pa ste lahki dobi.

Ako pojem: **la**, **la**, **la**, **la** | **la**, **la**, **la**, **la** |, povdarjam redoma prvi ton močno, drugih pa ne (samo tretji nekoliko, na pol); tudi taki štirje toni so en takt in sicer štirodobni takt; prva doba je teška, druge so lahke, le tretja je polteška.

Tedaj imamo dvoje-, troje- in čveterodobni takt.

Takti se med seboj ločijo s taktovsko črto, ki se stavlja vselej pred teško dobo.)

Sedaj naj se učenci vadijo čas deliti (meriti) s tem, da enakomerno štejejo: **en**, dva, — **en**, dva, tri, — **en**, dva, tri, štir; ali da enakomerno izgovarjajo: **ta**, **ta**, — **ta**, **ta**, **ta**, — **ta**, **ta**, **ta**, **ta**;

ali da roko enakomerno gibljejo rekoč: **dol**, gor, — **dol**, stran, gor, — **dol**, k seb' (sim), stran, gor;

ali da takt bjejo govoreč: **en**, dva, — **dol**, gor, — **ta**, **ta**; — **tik**, tak; — **bim**, bam, bom; — **pika**, poka; **la**, **la** itd.

Pazi naj se posebno na to, da so vdarci in zlogi vsi strogo enakomerni, kakor vsi z eno roko, iz enega grla; veselo in živo, ne zaspano, zastajavno, šaravo (schleppend).

Ko se je tako učencem vcepilo taktovsko čutilo, zapišejo se jim tudi taktovska znamenja na tablo: ~~~~~ (Dalje prihodnjič.)

D o p i s i.

— **Iz Kranja.** — Poročilo o cerkv. petji v dekaniji Kranj za l. 1882/3. (Dalje.) — Šentjur pri Kranji. — Ne morem dopovedati, pa tudi sam ne smem nazaj misliti, v kakem obupnem stanu da sem našel tukaj cerkveno petje pred tremi leti. Sedaj

pa — Bog ga bodi zahvaljen! — ni več tako. Z dobro vestjo smem naš sedanji cerkveni pevski kor, posebno naše pevke, v izgled staviti vsem drugim, bodi-si kar zadeva veselje do svete umetnosti, bodi-si v oziru lepega zadržanja na koru in zunaj cerkve. „Deus conservet hanc voluntatem cordis eorum.“

Pevcev je 10 in sicer: 2 soprana, 4 alti, 1 tenor, 3 basi. Plačila nimajo iz cerkvene blagajnice nobenega, k večemu ako dobé o kakih posebnih praznikih kak goldinarček: pojejo pa ravno tako z veseljem Bogu v čast, ki jih bo gotovo tudi poplačal o svojem času.

S kora se je odpravilo brez usmiljenja in brez izjeme vse posvetno in necerkveno, nadomestila se je pa ta zguba (?) s strogo cerkvenimi skladbami.

Vaje imamo vsako nedeljo in praznik od 4. — 6. ure popoldne; razen tega še vsak sopranik, ko ne delajo na polji. Pred večimi prazniki so posebne vaje.

Ne bom našteval vseh pesni, ker mi je to skoraj nemogoče. Omenjam zato samo skladbe, katere so zvezane sè sveto liturgijo.

I. *Tantum ergo* pojemo od skladateljev: P. Piel, Boeckeler, Caspar Ett, Franc Litterscheid, Anselm Schubiger, Caspar Aiblinger, Jožef Mohr, Karl Jaspers, Mich. Haller, Joh. Ev. Habert i. t. d.

II. *Latinske maše*: 1. *Missa „Adoro te“* (J. Singenberger); 2. *„Missa prima et secunda“* (P. Raym. Hekking O. Praed.); 3. *„Missa in honorem s. Ambrosii“* (Franc Witt); 4. *„Missa secundi toni“* (Franc Witt); 5. *„Missa jonici toni“* (Franc Witt); 6. *Missa „Te deum laudamus“* (J. Diebold); 7. *„Missa in honorem ss. Infantis Jesu“* (E. Stehle); 8. *„Missa quarta“* (Mich. Haller); 9. *„Missa brevis“* (J. Molitor); 10. *„Missa s. Sophiae“* (Joann. Peregrinus); 11. *„Missa s. Sophiae“* (Jos. Hanisch); 12. *„Missa s. Virgiliae“* (Joann. Peregrinus); 13. *„Missa s. Antonii de Padua“* (G. Zangl); 14. *„Missa secunda“* (Fr. Arnfelder).

(Zadnja maša je postavljena triglasno za sopran alt in bas. Svetovati je zato posebno takim korom, kjer manjka tenorja. Izšla je v letošnji „Musica sacra“ v štev. 4., 5. in 6.)

III. *Offertoria, motetta etc.*: „*Omnes de Saba venient*“ (C. Santner). „*Viderunt omnes fines terrae*“ (A. Förster). „*Eripe me*“ (F. Witt). „*Haec dies*“ (F. Witt). „*Ascendit Deus*“ (A. Förster). „*Veni s. Spiritus*“ (Koral). „*Confirma hoc*“ (E. Stehle). „*Coenantes illis*“ (Mich. Haller 6glasno). „*O sacrum convivium*“ (Mich. Haller). „*Adoro Te*“ (Casp. Ett). „*Diffusa est gratia*“ (P. Utto Kornmüller). „*Laetentur omnes*“ (F. Witt). „*Confitebuntur coeli*“ (G. Veselak). „*Ave Maria*“ (P. Utto Kornmüller). „*Assumpta est Maria*“ (Recitatio*) s 4glasno Allelujo). „*Vexilla regis prodeunt*“ (Harmoniz. P. Hug. Sattner). „*Tristis est anima mea*“ (J. Martini). „*Sacris solemnibus*“ (A. Leitner). „*Asperges me*“ (A. Förster). „*Vidi aquam*“ (Fr. Witt).

Napredovati upamo še zanaprej s pomočjo božjo in na priprošnje naše zavetnice sv. Cecilije!

Jož. Lavtižar,
kaplan.

— **Predoslje.** — Odkar se je cecilijino društvo za ljubljansko škofižo ustanovilo, se je tudi pri nas začelo živahneje gibanje v oziru cerkvenega petja. Izmed novejših skladb, ki so izišle bodi-si v „Cerkvenem Glasbeniku“ bodi-si v posebnih zvezkih, pojemo zdaj v slovenskem jeziku 7 maš, okoli 20 evharističnih, 30 Marijinih in 16 različnih pesni. Latinske maše imamo naslednje: 1. „*Missa s. Fidelis a Sigmaringa*“ (J. B. Molitor). 2. *Missa „Maria Clara“* (Fr. Hamma). 3. „*Missa s. Caeciliae*“ (A. Förster). 4. „*Missa solemniss*“ (Fr. Skuhersky). 5. *Missa „Tota pulchra es Maria“* (J. B. Molitor). Potem pojemo naslednje vloge: „*Benedic anima mea Domino*“ (Ant. Nedvéd). „*Inveni David*“ (Fr. Witt). „*Haec dies*“ (G. Zangl). „*Veritas mea*“ (Jos. Lavtižar). „*Viderunt omnes fines terrae*“ (A. Förster). „*Te Joseph celebrent*“ (Casp. Ett). „*Regina coeli laetare*“ (A. Förster). „*Ascendit Deus*“ (A. Förster). „*Ave Maria*“ (J. Groiss). „*Ave Maria*“ (Iv. Pogačnik). „*Jesu dulcis memoria*“ (Auctore ignoto)**). „*Benedicta*

*) Kadar nismo imeli časa za učenje, smo dotični offertorium samo recitali; le „Allelujo“, ako je bila pristavljena, smo peli 4glasno.

**) Ta „auctor ignotus“ (kakor ga imenuje „Glasbenik-ova“ 6. priloga l. 1879.) je Vogler. Poglej: Mettenleiter's Harmoniumspiel, opus 30., pag. 98.

es tu" (Po Rampis-u Iv. Tavčar). „Justorum animae" (Fr. Witt). „Hymni in festo Ss. Corporis Christi" (A. Leitner). „Veni s. Spiritus" (Dr. Eug. Frey). „Veni s. Spiritus" (A. Förster). „Asperges me" (Casp. Ett in Ant. Förster). „Vidi aquam" (Casp. Ett). „Te Deum laudamus" (A. Förster). „Ecce sacerdos magnus" (A. Förster). „Veni s. Spiritus" (A. Trepal). Dvanajst „Tantum ergo" imamo od Fr. Xav. Schmid-a (stolnega kapelnika v Monastiru?), potem še devet družih, ki so jih zložili: J. Groiss, L. Hudovernik, P. Ang. Hribar, Dan. Fajgelj, R. Burgarell, J. Kokošar in A. Förster. — Post benedictionem cum ss. Sacramento: „Laudate Dominum" (Harmoniz. A. Förster).

Pevcev je pri nas navadno 6 (2 soprana, 2 alta, 1 tenor in 1 bas), včasih jih je tudi 8, kadar pojeta še en tenorist in en basist. Redno podučujem 6 pevcev, kateri prav pridno k pevskim vajam prihajajo. Podučuje se po navadi ob nedeljah in praznikih po dve uri; v adventu in postu pa mnogo več ko tri ure na teden.

Naš gspd. župnik je zelo vnet za pravo cerkveno petje, kakor sploh za lepoto hiše božje. Orgle ne ugajajo sedanjemu petju, kajti igranje je težavno, ker so tako trde, da bi si igralec skoraj prste zlomil; pedal ropoče, kakor o veliki noči „rãglja", vrh vsega tega se še forte in piano v pesmih težko izraža, ker mora orglavec vedno spremene z eno roko zdaj odpirati zdaj nazaj potiskati, kar ga zelo moti v igranju. Želeti bi bilo, da bi jih častito cerkveno predstojništvo gospodu Goršiču, ki je vestno naš najboljši mojster, v roke dalo!

(Dalje prihodnjic.)

Fran Gros,
učitelj in orglavec.

— **Iz Ljubljane**, dné 22. jul. — (Odgovor na dopis „Z Gorenjskega, 25. junija" v 7. števil. „Cerk. Glasb.") — Namesto votivne maše „de Spiritu sancto" je bila v zadnjem trenutku odločena maša „de Festo", da bi odpadel „Credo" zaradi majhnih in neugodnih prostorov pri postranskih orgelcah, kjer se težko diriguje zbor pevcev na desni zgoraj in zbor godcev na levi spodaj. V tem hipu se je maša „Os justi 2. loco" zamenila z mašo „Os Justi 1. loco", katero pomoto bi si mogel g. dopisnik sam koj razjasniti; torej: Peccavimus. Pri takih oficijelnih opravilih sodeluje pogosto samo mali zbor (pa bilo je pevk in pevcev — prosim — 12, ne samo „kakih 8"), ker je plača taka, in „za božji lon" se ob delavnikih pevcev ne dobi; tudi se zahtevajo za take slučaje najkrajše skladbe, zato sta tudi „Introitus" in „Communio" odpadla. Zdaj bi bili pri koncu; na vso drugo, skoz in skoz spačeno kritiko bi jaz, kar se mene tiče, še odgovora ne dal, pa dolžan sem tudi druge častite ude našega Cecilijinega društva v listu podučiti, ker smo tukaj na razpotji: Na eni strani piše v Cecilijinem katalogu Ratisbonskem pod števil. 141. o maši dr. J. B. Benza Fr. Haberl: „Ich empfehle diese Messe allen Chören, die 4 gemischte Stimmen besetzen können. Sie ist sauber und fließend geschrieben, entspricht den liturgischen Forderungen vollkommen, der Text ist gut recitirt, die Modulation sehr beschränkt und leicht fasslich, der Orgelsatz spielgerecht". — B. Mettenleiter: „Diese Composition ist ebenso klar, ansprechend und wirksam als kunstvoll und kirchlich ernst. Es wäre derselben schon wegen leichter Ausführbarkeit allgemeine Verbreitung zu wünschen". — Dr. Witt pa pristavlja svoj „Placet." Na drugi strani pa beremo v „Cerkv. Glasb." drugačno kritiko iz Šentjurja: Da ni bila vsa maša enega auktorja, da se je padajoča „kvarta" slišala samo v „Kyrie", da nima „Sanctus" pobožnosti, da nima „Benedictus" v sebi nič posebnega i. t. d. Na to odgovarjamo: Kdor hoče kritikovati muzikalne skladbe, bi moral saj intervale razločevati, kar se zahteva uže od navadnega pevca: v „Kyrie" se namreč večkrat glasi lep motiv s padajočo kvinto (ne pa kvarto)! Tudi nij v nobeni knjigi pisano, da se mora vsak del maše po tistem motivu zlagati, in vendar je zložil vse dele maše en sam skladatelj, in kvintni motiv se nahaja večkrat še v celi maši; ker ima maša mnogo „posebnega" v sebi, sem jo celo instrumentoval. Na druge subjektivne nazore ni treba odgovora, ker je okus vsakemu prost; samo to še dvomim, da bi dr. Witt Veselakov „Justus ut palma florebit" ne bil v svojih prilogah priobčil, ako bi bil zložen „im Volksliedertone" (sic!); Witt je uže dovolj strog, in čuditi se je le tej fantaziji, v kateri se more tako primerjanje zbuditi!

Ker nisem vaje, bahati se v dolgih dopisih, nečem na tem mestu objaviti imen vseh strokovnjakov, umetnikov in visoko postavljenih oseb, ki so se o glasbi v ljubljanski

stolnici ustmeno in pismeno jako pohvalno izrekli; in večkrat je sodeloval še manjši zbor, posebno o počitnicah, ker večina puvskega zbora sodeluje tudi samo „za božji lon“, kakor na kmetih.

Toliko „in charitate“ za pojasnenje s prijateljskim nasvetom, naj vsak g. dopisnik prej dobro premisli stvar, o kateri hoče poročati.

Ant. Foerster

— **Iz Savinjske doline.** — (Po naključbi zakasnjeno.) Nam, po „Cerkvenem Glasbeniku“ že znani umetnik gospod J. M. Kaufmann na Dunaji, odlikuje se s svojim delom vedno bolj in bolj. Omenjeni gospod ni samo mojster dobrih harmonijev, ampak tudi umetnik orgelj, koje je meseca oktobra l. l. v Allentsteig-u (spod. Avstr.) postavil in od znanih učenjakov kakor: Hellmesberger, Zellner, Richter in mnogo drugih najboljšje spričevalo in pohvalo prejel.

Da se pa g. Kaufmann tudi sè Slovenci gledé harmonijev bolj seznanj, poslal je v Nazaret „P. Prassberg“ na ogled prav čeden pa izvrsten „Salon-Harmonium“, koji se dobi po prav nizki ceni — za 180 gld. Harmonium je dveh vrst jezikov, koji naglo izgovarjajo, 8' in 16' glas; pet oktavov od „C-c“, razdeljeni glasovi pri „F“; deset spremenov: Forte, Sourdine, Bourdon, Cor anglais, Grand jeu, Expression, Flûte, Clarinette, Tremblant, Forte; iz orehovega lesa, politiran.

Iz fabrike P. Titz (naslednik Theof. Kotykiewicz) velja te vrste harmonium 220 gld.; g. Kaufmann pa jih prodava na Dunaji sicer po 190 gld. Mnogo popisovati pošteno delo ni potrebno, vsaj je drug gospod, kojemu se verovati zamore, v „Cerkvenem glasbeniku“ Kaufmann-ove dobre harmoniume že dovolj popisal. Dovolj je čč. gospodov duhovnikov in drugih, koji si želé kaj takevega kupiti, in kdor si želi, mu je sedaj najlepša prilika dobiti po nizki ceni izvrstno blagó; kar vsestransko iz srca rad postreže svojim muzikaličnim sodelavcem

Fr. Norbert Gregl.

— **Iz Šent-Vida nad Ljubljano,** 25. junija. — Dne 15. junija, v god sv. Vida, preslavljali smo svojega farnega patrona s petjem, kakoršno se še ni do zdaj čulo v naši farni cerkvi. Počastili so sv. Vida trije izborni pevci mestne farne cerkve sv. Jakoba v Ljubljani, mojstersko izvežbani gosp. Schulz, in dovršeni pevki, gospodičini Böh-m-ova in Drašler-jeva, kateri so imenovani dan s sodelovanjem nekaterih domačih pevcev pri veliki maši zares prekrasno in mojstersko peli. Občudovali smo polnodoneči „alt“ in ko zvonček čisti „sopran“. Zlasti nam prekrasna vloga za sopran, po recitiranem oficijelnim „offertorium-u“, popolnem dovršeno peta, ne gre iz spomina. Gosp. Schulz skazoval se je pa ne le dovršenega pevca, ampak tudi jako spretnega organista. Hvala tedaj, imenovanim vrlim trem Šent-Jakobskim pevcem za njih blagi trud, da so prišli k nam službo božjo na dan sv. Vida povzdigovati; — pa tudi hvala za marsikak blagodejen njihovi moglej, zadevajoč večje zboljšanje našega pevsstva. — O novitétah in napredku našega kora pa konci leta kaj.

M. T.

— **Z Gorenjskega,** 28. jul. — O priliki zlate maše prečastitega gosp. župnika Blaža Ulčar-ja 5. avgusta letošnjega leta bo pel cerkveni pevski kor Šentjurski v Velešovem naslednje skladbe: 1. Pozdrav zlatomašniku (zlož. L. Belar). 2. Veni sancte Spiritus! (Koral, harmoniz. P. Piel). 3. Tantum ergo (Compos. P. A. Hribar, iz 26 Tantum ergo štev. 18.) 4. Introitus: „Salve sancta Parens“. Koral. 5. Graduale: „Benedicta et venerabilis es“ (Compos. Rampis). 6. Offertorium: „Ave Maria!“ (J. Groiss). 7. Communio: „Beata viscera“. Koral. 8. „Te Deum laudamus“. (Ant. Förster). Za „Ordinarium Missae“ se bodo vzeli različni odlomki iz Witt-ove „Missa jonici toni“, Diebold-ove „Missa: Te Deum laudamus“ in Arnfelfer-jeve „Missa secunda“.

Razne reči.

— Domači in tuji časniki so donášali in še donášajo poročila o slovesnostih, ki jih je napravila deželna Kranjska za bivanja našega presvitlega cesarja Fran Josipa I. med nami. Vsi kraji, vsa društva so tekmovala z dokazi navdušenosti in udanosti do preljubljenega vladarja. Da cerkve niso zaostale, nij treba še le praviti; dne 11. ali 15. julija

opravljala se je po vsej škofiji slovesna služba božja. Najslovesnejša pa je bila v stolnici ljubljanski dne 12. jul., katere se je tudi Nj. Veličanstvo udeležilo. Točno ob osmih pripeljali so se cesar, pozdravljeni od burnih živio-klicev brezštevilnega ljudstva, do cerkvenih vrat, kjer so jih pričakovali milostni gosp. knezoškof Krizostom in stolni kapitul in jih od tod med petjem v „Cerkv. Glasbenik-u“ priobčenega Haller-jevega „Alme Deus“ spremili do v prezbitერი na evangelski strani pripravljenega Jim prestola. Zbor 70 pevcev in instrumentalistov je potem predaval novo Ant. Foerster-jevo: „Missa solemnis“, vokalni graduale dr. Fr. Witt-a, po koralnem pravilnem ofertoriji K. Aiblinger-jev 5-glasni „Jubilate“ in konec maše dr. Fr. Witt-ov „Te Deum“ z instrumenti; responsoria, 4-glasno harmonizovana od A. Foerster-ja, so se pela brez orgel. Vse se je dovršeno izpeljalo in težko je ločiti, katera točka da je imela prednost pred drugimi. Cesar sami so se po dokončani sv. maši pri zaslišanju duhovenstva izrazili s temi besedami: „Die Kirchenmusik ist recht schön“. Ta sodba presvitlega vladarja je toliko več vredna, ker je navajen najbolj izvežbanih cerkvenih zborov, ki jih Dunaj premore. Vsa čast in hvala toraj stolniškemu zboru in njegovemu vodji za toliko lepo izvrševanje cerkvene slovesnosti o priliki 600letnice v Ljubljani!

— Orglarska šola Cecil. društva v Ljubljani je končala šolsko leto dne 28. avg. s sv. mašo in preskušnjo, pri kateri so bili vprašani vsi učenci, in pokazali so večinoma, da so se mnogo naučili. Vseh učencev bilo je 18; za glavno preskušnjo oglasili so se 4, iz med katerih sta bila dva za orglarsko službo sposobnima spoznana, namreč Janez Hafner iz Stare Loke in Bernard Pirnat iz Prečine. Poslednji je dobil takoj službo. Prihodnje šolsko leto se prične dne 2. oktobra. Ker se mladenčji, ki želé v orglarsko šolo vstopiti, večidel prej posvetujejo s svojimi čč. gg. duhovniki, prosimo prav vljudno, da bi hoteli gg. duhovniki le takim učencem priporočati orglarsko šolo, kateri nimajo samo 5 zdravih telesnih počutkov, temu tudi že naravno nadarjenost za glasbo, pobožnega duha in veselje do svojega prihodnjega poklica. Če že za vsako rokodelstvo nij vsak človek sposoben, toliko manj za glasbo, ki nij rokodelstvo, ampak umetnija; in še manj za cerkveno glasbo, katere smoter je, povečevati službo božjo, vzbujevati v vernikih najplemenitejša čutila in, kakor je rekel duhovit in pobožen mož, nadomestovati — mašnika samega.

— Od 27. avg. do 1. sept. bode imelo briksenško Cecil. društvo v mestu Hall na Tirolskem podučevalni in nadaljevalni kurs za orglavce in pevovodje pod vodstvom preč. g. Ign. Mitterer-ja, sedaj kapelnika ratisbonske stolnice.

— Nj. eminenca, knez Friderik Schwarzenberg, nadškof praški, praznujejo te dni 50letnico svojega mašništva. Cirilska jednota, kateri je prevzvišeni jubilar pokrovitelj, priredi dne 14., 15. in 16. avgusta v ta namen posebno slovesnost, in sicer 14. avg. slavnostni koncert v obednici nadškof. semenišča in serenado pred kardinalovo palačo, 15. avg. zvečer zopet koncert in 16. avg. slovesno sv. mašo (Missa in hon. s. Raphaelis Arch. za 5 glasov od dr. Fr. Witt-a) s „Te Deum“-om. Bog ohrani bratom Čehom slavnega primasa še mnogo let!

Popravki k Foerster-jevi „Missa solemnis op. 25“.

Cantus: V „Gloria“ pred „Quoniam“

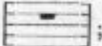
Tenor: Pag. 3 v 3. taktu 2. vrste dobí II. tenor *gis*.

Bas: Pag 3 v 2. taktu 1. vrste *gis*.

Viol. I.: V „Credo“ v zadnjem taktu 4. vrste četrta nota a.

Flauto: V „Gloria“ na tretji vrsti naj stoji pavza 4 taktov namesto 2 =

V „Credo“ na 1. vrsti v taktu *mf* zadnja nota *h*.

Fagotto: V „Credo“ na 8. vrsti med taktoma *f* in *mf* naj se prida pavza ; v predzadnji vrsti naj se zbríše $\frac{1}{2}$, v zadnji pa tretji $\frac{1}{2}$.

V oglasniku zadnje številke naj se popravi stavek v oklepajih: (Partitura brez glasov se ne prodaja).

Listnica uredništva prilog: G. J. K. v H. „Beata es“ ni za okus ljudstva. — G. Ig. H. v St. L. „Tantum ergo“ je vkljub dobri intenciji še nezrelo delce gledé na harmonijo in gladko fakturo. — G. H. V. v K. „Lauda Sion“ se mora prej harmonično bolje upravití. — G. J. L. v Š. „Terra tremuit“ se mora na več mestih popraviti. — G. C. M. K. v K. „O salutaris“ zahteva več popravkov; „Razumeti kdo je v stanu“ ni za natis. (Zaradi mnogovrstnega dela zakasnjeno.)

Pridana je listu 8. številke priloge.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.